

BENCONT GROUP

ROČNÍK 2023 | ČÍSLO 06

BENCONT WEEKLY REPORT

V TOMTO ČÍSLE:

Priemyselná produkcia v krajinách ako Nemecko či Taliansko ostáva stále slabá a maloobchodné tržby naprieč Európou odrážajú slabý dopyt. Indikátor Non farm payrolls poukazuje na presýtenie trhu práce v USA. Aké sú výdavky domácností Európskej Únie na potravinu? Ceny vajčiek a kuracieho mäsa stúpajú kvôli vtácej chrípke. Ceny základných kovov rastú, ako Čína ruší obmedzenia proti Covid-19. Podľa novej prognózy ČNB by inflácia v ČR mala klesnúť ku cieľu v prvej polovici roka 2024. S&P 500 vytvoril „golden cross“. V Českej republike v januári každý rok mierne stúpa miera zamestnanosti. Turecká líra sa prepadáva čoraz viac aj v dôsledku neistej domácej politiky. Ako kategorizuje krajiny Index demokracie za rok 2022 a ako sú na tom dlhy na kreditných kartách v USA?

***Priemyselná
produkcia a
maloobchodné
tržby v Európe***

Priemyselná produkcia je stále slabá

V tomto týždni našu pozornosť zaujali výsledky priemyselnej produkcie, ktoré boli zverejnené vo viacerých európskych krajinách. V Nemecku v spojitosti s pozitívnymi správami zverejnenými hneď v úvode tohto týždňa o zaznamenanom počte objednávok vo výrobe za december sme pozitívnu správu čakali aj ohľadom výsledku priemyselnej produkcie. V tomto prípade nebol ale výsledok veľmi lichotivý, produkcia sa prepadla výrazne viac, ako očakávali trhy. Medziročne teda zaznamenal priemysel pokles v decembri o zhruba 4%. Najväčšiu zásluhu na poklese majú energeticky náročné odvetvia, predovšetkým chemický priemysel. Dohromady sa produkcia v týchto odvetviach oproti minulému roku znížila o pätinu. Okrem toho klesala produkcia aj v stavebníctve. V Nemeckej ekonomike je tak evidentné spomaľovanie pre silné pôsobenie externých faktorov. Produkcia je o 5% nižšia ako v roku 2019. Na druhej strane sa zdá, že recesii sa krajina vyhne, k čomu prispieva aj fakt, že bola produkcia za rok 2022 nižšia oproti roku 2021 len o 0,6%. Čo sa týka výsledkov k spomínaným objednávkam vo výrobe, oproti minulému mesiacu vzrástli o 3,2% a preskočili tak aj očakávania trhov, aj keď medziročne ešte stále ostávajú v závese. To bude ale pravdepodobne dôsledkom toho, že v roku 2021 dochádzalo k obnove po pandémie a rast nových objednávok bol tým podstatne ovplyvnený. V porovnaní s predpandemickým rokom 2019 si ale jemne polepšili, o 1,2%. Pozitívny prúd do priemyslu priliali asi najskôr nové ob-

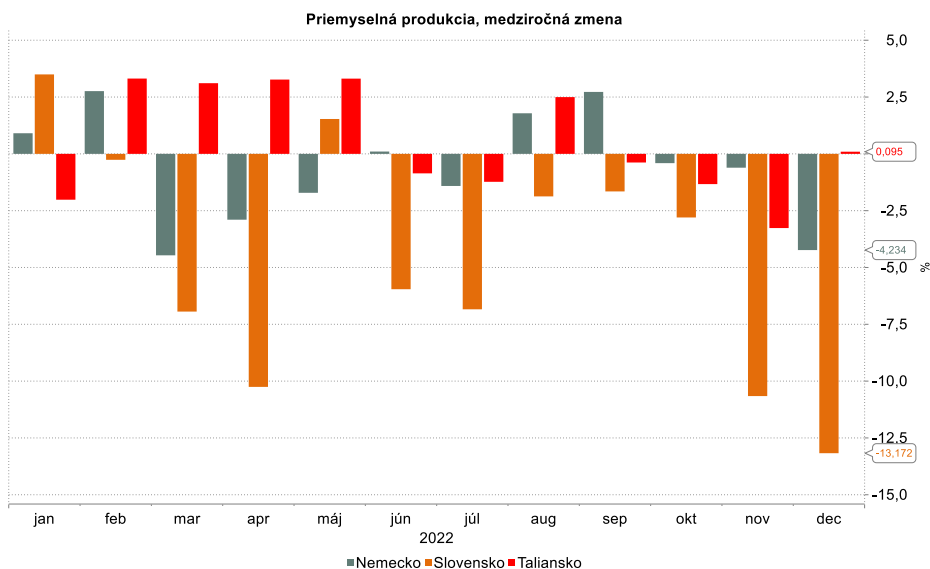
Výsledky priemyselnej produkcie vo vybraných krajinách dopadli **horšie** ako očakávali trhy.

jednávky domáceho dopytu, ktorý vzrástol o takmer 6%. Čo sa týka zahraničia, dohromady rástli objednávky o 1,2%, najviac rast podporili objednávky z Európy, ktoré vzrástli o takmer 10%. Čo sa týka zamerania výroby, najviac k výsledku prispeli veľké zá-

kazky, na výrobu elektrických rozvodných a riadiacich zariadení a takisto motorov, turbín a tiež lietadiel a kozmických lodí.

Ako ďalšia veľká ekonomika, svoje výsledky zverejnilo Taliansko, ktoré prekonal očakávania trhu. Talianska priemyselná produkcia po troch mesiacoch nepokračovala v strate a december skončil medziročne s rastom o 0,1%. Z hlavných skupín najviac rástla produkcia investičného tovaru. Darilo sa takisto produkcii tovaru dlhodobej spotreby. Ďalšiemu rastu zjavne naopak bránila produkcia v oblasti energie a takisto v oblasti ťažby a dobývania.

Svoje výsledky zverejnila aj Česká republika. Táto krajina svojim výsledkom nespĺnila úplne očakávania trhu, ale skončila aj tak so solídnym výsledkom. Priemysel v decembri rástol medziročne o 4%. Najväčším prispievateľom k tomuto výsledku bola výroba motorových vozidiel, elektrických zariadení a elektroniky. Pri motorových vozidlách je časť úspechu aj v bázičkom efekte, pre ich nízku produkciu v minulom roku. Naopak lepšiemu výsledku bránil pokles produkcie pri výrobe ostatných dopravných zariadení, chemikálii a základných kovov. Výrobu v niektorých sektoroch aj naďalej totiž obmedzuje aj v tejto krajine vysoká energetická náročnosť. Hodnota nových objednávok v Čechách v decembri medziročne vzrástla o 10,1%. Ako posledný zmienime výsledok Slovenska. To žiaľ svojim výsledkom takisto nespĺnilo výsledky trhu, prepád bol však výrazne

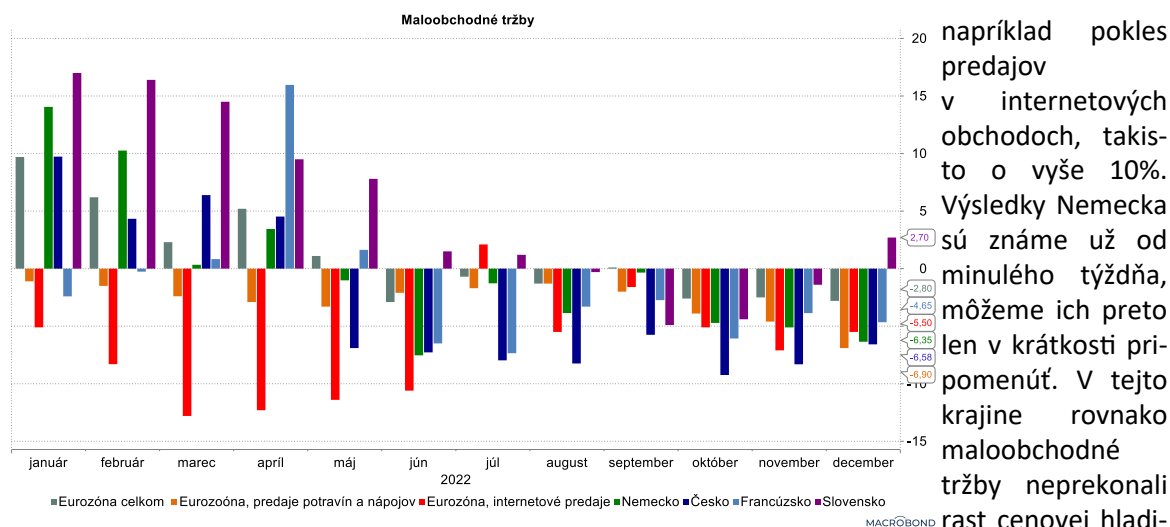

MACROBOND

vyšší, ako sa očakávalo. Decembrová priemyselná produkcia klesla až o 13%. Na druhej strane, pokles nie je až tak prekvapivý, keďže je už v poradí siedmy. Najväčší vplyv na tento výsledok má pritom pokles pre nás kľúčovej výroby dopravných zariadení. Jasne sa tak ukazuje, že je Slovensko svojím priemyslom príliš úzko zamerané a môže to tak škodiť ekonomickému rastu. Svedčí o tom aj fakt, že za celý rok 2022 slovenský priemysel klesol o 4,7%. Na základe

týchto výsledkov zjavne nemôžeme čakať príliš lichotivý celkový výsledok EÚ. Na druhej strane, podľa januárového výsledku podnikateľskej dôvery v EÚ už hodnoty dosiahli po štyroch mesiacoch kladnú hodnotu. Môžeme predpokladať, že výsledky priemyselnej produkcie by nás teda v januári mohli čakať priaznivejšie. Za lepšou náladou podnikateľov asi najskôr stojí spomaľovanie rastu inflácie, čo následne pravdepodobne znižuje neistotu podnikateľov. (jh)

Maloobchodné tržby odrážajú slabý dopyt

Okrem priemyslu sme sa pozreli aj na vývoj maloobchodných tržieb naprieč Európou. Najprv sa môžeme pozrieť na vývoj u nás. Slovensko po štyroch mesiacoch zaznamenalo pozitívny výsledok. Tržby v stálych cenách zaznamenali v decembri mierny rast, medziročne na úrovni 2,7%. Slovenskí spotrebiteľia tak prekvapili a v konečnom výsledku za rok 2022 odolali inflácii. Maloobchod v roku 2022 podporil ekonomiku rastom o 4,3%. Pozitívny výsledok podporil predovšetkým rast tržieb v špecializovaných predajniach, ktorý bol počas minulého roka obmedzovaný.

V susednom Česku maloobchod v podstate neprekvapil a výsledok skončil v poklese už ôsmy mesiac v rade. Decembrové tržby v stálych cenách tak skončili oproti minulému roku slabšie o 7,3%. Negatívny vplyv má zjavne hlavne pokles nákupov potravín, medziročne poklesli o vyše 10%. Obmedzovanie takýchto nákupov navyše vypovedá o správaní spotrebiteľov a ich evidentnej snahe šetriť. Potraviny totiž nielen patria k základným potrebám ale december je navyše obdobím sviatkov, kedy majú spotrebiteľia vyššiu ochotu míňať. Tento predpoklad podporuje okrem iných aj

napríklad pokles predajov v internetových obchodoch, takisto o vyše 10%. Výsledky Nemecka sú známe už od minulého týždňa, môžeme ich preto len v krátkosti pripomenúť. V tejto krajine rovnako maloobchodné tržby neprekonal

ny a zaznamenali tak v stálych cenách pokles o 6,4%. Francúzsko ako ďalšia veľká ekonomika Eurozóny, zaznamenala v decembri takisto pokles tržieb, medziročne o 4,6%, výsledok za celú Eurozónu tak ovplyvnilo určite aj toto. Tržby celkovo teda medziročne poklesli o 2,8% a za celú EÚ je pokles na úrovni 2,5%. Výsledky tak pokračovali v poklese tretí mesiac po sebe. Hlavným dôvodom bol pokles tržieb za potraviny, ktoré tvoria pri väčšine krajín podstatnú časť spotrebiteľského koša a takisto pokles tržieb v internetových obchodoch.

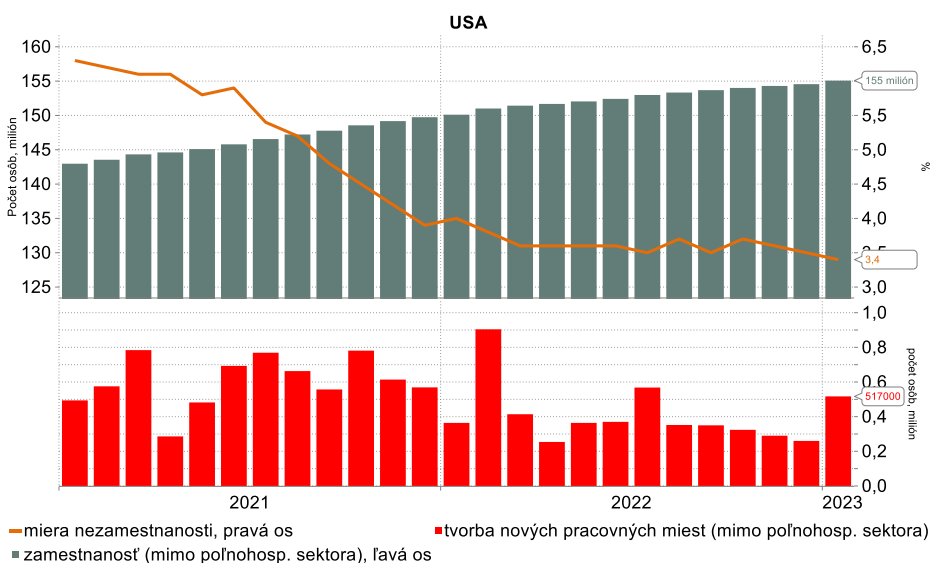
Naprieč Európou tak zjave platia rovnaké princípy spotrebiteľského správania a vysoké ceny motivujú k šetreniu. To sa samozrejme môže ďalej odrážať v slabnutí ekonomiky a slabom raste HDP no pripomeňme si aj pozitívum slabých tržieb, ktoré je, že môžu prispieť k spomaleniu rastu inflácie. (jh)

Trh práce v USA vykazuje znaky presýtenia

Ukazovateľ Non farm payrolls prekročil očakávania trhu o 80%.

V závere minulého týždňa prekvalil svetové trhy výsledok ukazovateľa Nonfarm payrolls, ktorý poukazuje na vytváranie nových pracovných miest mimo poľnohospodárskeho sektora v USA. V januári na trhu práce v USA neočakávané pribudlo až 517 tisíc nových pracovných miest, keď trh očakával

prírastok o 185 tisíc miest. Rozsiahly rast počtu pracovných miest viedli najmä prírastky v sektoroch rekreácie a pohostinstva (128 tisíc), odborných a obchodných služieb (82 tisíc) a zdravotníctva (52 tisíc). Vytváranie pracovných miest bolo v USA pozorované naprieč všetkými sektormi s výnimkou technológií, kde je naplánované rozsiahle prepúšťanie. Trh práce je tak v USA naďalej stabilný, keď miera nezamestnanosti je na úrovni 3,4% a počet zamestnaných dosiahol nové maximum nad úrovňou 160 miliónov osôb. Pracovný trh

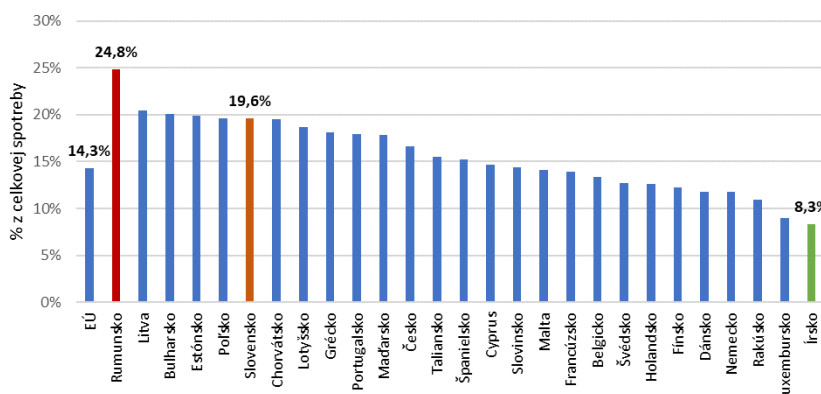
v Kalifornii zasiahol koncom roka štrajk zo strany zamestnancov University of California, kde štrajkovalo 48 tisíc zamestnancov. Štrajk univerzitných zamestnancov nakoniec viedol k rastu ich miezd v intervale od 55% až do 80%. Aj najmä vďaka návratu zamestnancov univerzity, sa zvýšil počet zamestnaných vo verejnej správe o 74 tisíc. Pracovný trh USA sa javí byť presýtený, a kvôli tomu bude FED pokračovať v zvyšovaní sadzieb. Očakáva sa, že presýtenie trhu bude vplyvať na rast miezd a následný rast dopytovej inflácie. (zl)

Aké sú výdavky domácností EÚ na potraviny

Výdavky na potraviny v roku 2021 v rámci štátov Európskej Únie dosiahli výšky 1,035 biliónov EUR, čo predstavuje 7,1% HDP EÚ. Táto suma nám hovorí, že v štátoch EÚ priemerne 14,3% z celkových výdavkov putuje na potraviny a nealkoholické nápoje. Všeobecne predpokladáme, že čím nižší je podiel

výdavkov domácností na potraviny, tým viac je štát ekonomicky vyspelejší. Najnižší podiel výdavkov domácností na potraviny sme v rámci EÚ pozorovali v Írsku, na úrovni 8,3%. Nízke podiely dosahovali aj Luxembursko, Rakúsko, Nemecko či Dánsko. V týchto štátoch je ekonomická dôležitosť pri spotrebe potravín nižšia, a naopak vysoká dôležitosť sa kladie na skupinu statkov a služieb, ktoré sa týkajú bývania, energií alebo dopravy. Štáty, ktoré naopak spotrebúvajú vyššie percento na potraviny vykazujú nižšiu ekonomickú vyspelosť. V roku 2021 medzi tieto krajiny patrili Rumunsko, Litva, Bulharsko či Estónsko. Vyšší podiel spotreby

Výdavky domácností na potraviny a nealkoholické nápoje - 2021

Podiel výdavkov na potraviny slovenských domácností predstavuje priemerne 19,6%.

na potraviny nemusí nutne znamenať, že ide o neprosperujúci štát. Vyššie podiely môžu byť vysvetlené aj vysokými cenami potravín. Aktuálne obdobie vysokej inflácie taktiež vplýva na redistribúciu výdavkov domácností a predpokladáme, že v roku 2022 bol podiel výdavkov na potraviny vyšší práve z dôvodu rastúcich cien. Takáto situácia bude pokračovať

aj v roku 2023. Tento predpoklad nám čiastočne potvrdzuje aj fakt, že aktuálne môžeme sledovať útlm rastu cien energií a inflácia sa prelieva najmä do potravín a služieb, čo zvyšuje podiel spotreby domácností práve v tejto sfére. (zl)

Ceny vajíčok a kuracieho mäsa stúpajú kvôli vtácej chrípke

Vypuknutie epidémie vtácej chrípky zvyšuje ceny hydiny a vajíčok. Štatistiky od centra pre kontrolu a prevenciu chorôb v USA naznačujú, že do kontaktu s vírusom prišlo 58,2 miliónov kusov hydiny. Väčšinou ide o variant vírusu H5N1, ktorý sa vyznačuje vysokou nákazlivosťou a úmrtnosťou. Kvôli tomu aj pri nákaze jedného kusu hydiny je potrebné vylúčiť celý krdeľ. Doteraz bolo zaznamenaných 746 ohnisk nákazy na farmách v 376-ich okresoch naprieč USA. Vysoká úroveň nákazy spôsobuje prudký nárast cien kuracieho mäsa a vajíčok. Ceny hydiny za december 2022 v USA rástli medziročne priemerne o 12,2%, pričom ceny vajíčok priemerne až o 59,9%. Ceny vajíčok stúpajú rýchlejšie aj z toho dôvodu, že až 74% zo všetkej nakazenej hydiny v USA predstavujú nosnice, ktoré znášajú vajíčka. Lokálny nárast cien zasiahol najmä štát Iowa, kde ceny vajíčok stúpili o 155%. Najmenej boli zasiahnuté severozápadné štáty Washington a Oregon, kde ceny rástli o 15%. V Európe je situácia s cenami síce lepšia, ale nákaza sa v porovnaní s USA šíri rýchlejšie. Vírus sa aktuálne rozšíril do 37 štátov a od októbra 2021 do dnešného dňa bolo zaznamenaných 3213 ohnisk na európskych farmách. Na základe jednoduchého prepočtu z doposiaľ dostupných údajov o šírení nákazy, by malo k dnešnému dňu prísť do kontaktu s vírusom v Európe približne 63 miliónov kusov hydiny. V rámci Eurozóny rástli ceny vajíčok o 23,9%. V rámci Európskej únie je tento priemer vyššie na úrovni 35,7%. Priemer EÚ ťahajú hore najmä Maďarsko a Bulharsko, kde nárast cien vajíčok v decembri 2022 dosiahol 82,7% respektíve 64,9%. Na Slovensku rast cien zaznamenal 75,1%. Ceny hydiny rástli v rámci Eurozóny v priemere o 20,9%. Európsky orgán pre bezpečnosť potravín aktuálne rieši otázku

možnej vakcinácie pre hydinu proti vysokopatogénnej vtácej chrípke. Vakcinačná stratégia by mala byť vypracovaná do druhej polovice roka 2023. Zvýšené ceny vajíčok a hydiny preto môžeme očakávať ešte nasledujúce mesiace. (zl)

Nárast cien vajíčok - EÚ

Percent

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90

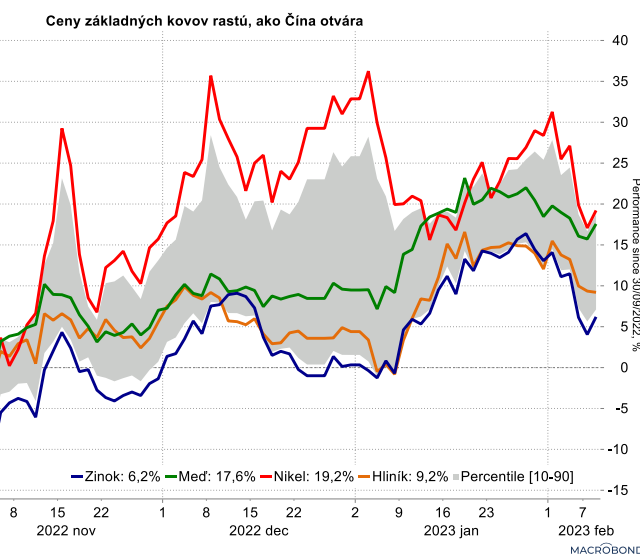
■ január 2023

V rámci EÚ rástla cena vajíčok medziročne v priemere o 35,7 %. Na Slovensku rast cien zaznamenal 75,1%.

Ceny základných kovov rastú, ako Čína ruší obmedzenia proti Covid-19

Cena základných priemyselných kovov za posledné tri mesiace vzrástla o 11,5 %.

Cena priemyselných kovov (ako zinok, meď, nikel a hliník) za posledné tri mesiace vzrástla v priemere o 11,5 %. Rast je spôsobený očakávaniami, že znovu otvorenie Číny po obmedzeniach proti Covid-19 prinesie rast dopytu po surovinách. K tomuto prispieva aj FED signalizovaním spomalenia rastu základných úrokových sadzieb, čím dochádza k oslabovaniu dolára, ktorý používajú importéri na nákup komodít. Súčasná situácia predstavuje výrazný obrat oproti situácii len pred pár mesiacmi, keď sentiment bol veľmi slabý. Ďalším podnecovaním cenových rastov pre niektoré základné kovy boli prerušenia vo výrobe v dôsledku protestov výrobcov cínu a medi v Peru a problémov od Čile až po Indonéziu. Cena cínu, ktorý sa stáva čoraz strategickejšim kvôli jeho použitiu v solárnych paneloch a mikročipoch, bola tiež vytlačená vyššie špekulatívnym nákupom Číny, čo viedlo k hromade-

niu zásob. Zároveň začínajú vznikať obavy z globálneho nedostatku medi v roku 2023, ktorý by sa mohol preliať aj do ďalších rokov. Je to spôsobené zhoršenými dodávateľskými reťazcami v južnej Afrike a zvýšeným dopytom. Meď je dôležitým kovom kvôli jeho širokému využitiu od elektronických zariadení po priemyselné stroje a zvyšovanie jej ceny by mohlo tlačiť aj na infláciu. (mv)

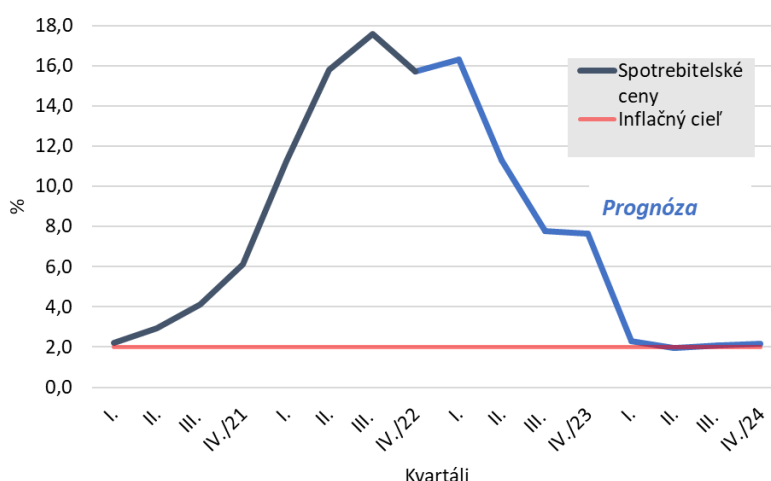
Prognóza ČNB – inflácia

ČNB očakáva návrat inflácie pod dvojpercentný cieľ už v prvej polovici budúceho roka.

Banková rada českej národnej banky na svojom februárovom zasadnutí ponechala dvojťždňovú repo sadzbu nezmenenú na úrovni 7 %. Rozhodnutie vychádzalo zo základného scenára novej zimnej makroekonomickej prognózy ČNB, ktorá predpokladá, že inflácia by sa mala v Česku vrátiť pod dvojpercentný cieľ už v prvej polovici budúceho roka, čo je omnoho skôr ako na Slovensku. Inflácia na Slovensku zostane od dvojpercentného cieľa vzdialená aj v roku 2025, keď podľa predpovede Národnej banky Slovenska dosiahne v priemere 3,6 %. Inflácia v ČR sa začiatkom roka 2023 opäť zvýši, najmä v dôsledku rastu cien elektriny. Následne sa v dôsledku klesajúcich zahraničných a domácich nákladových tlakov prudko spomalí a v druhej po-

lovici roka 2023 klesne na jednociferné hodnoty. Donedávna ČNB patrila medzi banky, ktoré najrýchlejšie zvyšovali základnú úrokovú sadzbu. Od júna 2021 do júla 2022 ju zdvihla z 0,25 % na 7 %. Od príchodu nového guvernéra Aleša Michla, ktorý tvrdí, že nárast inflácie má exter-

Prognóza medziročného rastu inflácie v ČR, zdroj: ČNB

né príčiny, ktoré centrálna banka nedokáže ovplyvniť úrokovými sadzbami, sa sadzby nezmenili. Podľa prognózy by mala základná sadzba ČNB v prvom štvrtroku vzrásť na 8 % a potom ešte do konca roka klesnúť na 6%. Avšak podľa guvernéra Aleša Michla sa rovnaký efekt na infláciu v roku 2024 dosiahne aj vtedy ak sa

už so sadzbami nebude hýbať, ale na súčasnej hodnote zotrávajú dlhšie. Česká ekonomika už oficiálne vstúpila do recesie, keď hrubý domáci produkt vo štvrtom štvrtroku zaznamenal druhý medzikvartálny pokles po sebe. Podľa ČNB bude recesia iba mierna a za celý rok 2023 ekonomika poklesne o 0,3%. (mv)

Očakáva sa, že ekonomika Česka za rok 2023 poklesne o 0,3 %.

Prognóza ČNB – zima 2023, zdroj: ČNB

	2022	2023	2024
Celková inflácia (%)	15.1	10.8	2.1
Inflácia relevantná pre menovú politiku (%)	14.6	10.6	2.1
Hrubý domáci produkt (medziročné zmeny v %)	2.5	-0,3	2.2
Úrokové sadzby 3M PRIBOR (%)	6.3	7	4.8
Výmenný kurz (CZK/EUR)	24.6	24.5	24.6

S&P 500 vytvoril „golden cross“

Golden cross alebo zlatý kríž je indikátor z technickej analýzy, ktorý je považovaný za signál k nákupu. Nastáva vtedy keď sa 50 dňový kľzavý priemer dostane nad 200 dňový kľzavý priemer. Stručne povedané nastane golden cross vtedy, keď sa podkladové aktívum obchodovalo v posledných 50 dňoch priemerne vyššie ako v posledných 200 dňoch.

Takáto situácia nastala v uplynulom týždni aj na najznámejšom akciovom indexe S&P 500. Ide o prvý golden cross od júla 2020. Historicky nastala podobná situácia na S&P 500 od roku 1930 až 52-krát pričom až 37-krát index v nasledovnom roku rástol.

Dá sa technickými indikátormi riadiť pri investovaní?

Ak sa pozrieme na index historicky od

roku 1930, tak index rástol v 68,8% rokoch. Potom čo nastal golden cross index rástol v 71,1% prípadoch. Dlhodobé rastúce trhy teda pomáhajú udržiavať vysokú úspešnosť pri dlhodobých nákupných technických indikátoroch a tiež udržiavajú paradigma kvality týchto indikátorov. Golden cross musí už len z dôvodu akým je počítaný nastávať vždy po konsolidácii po prepadoch, teda v obdobiach po poklesoch trhu, avšak vždy až po nastatí dna na trhoch. Investovaním podľa tohto indikátora by investor historicky síce mierne zvýšil pravdepodobnosť pozitívneho výnosu, avšak určite by prišiel o všetky rýchle rastové obdobia po prepadoch na trhoch. Tento technický ukazovateľ však môže byť pre investorov pozitívnym signálom, že koniec prepadov trhu je blízko. (mm)

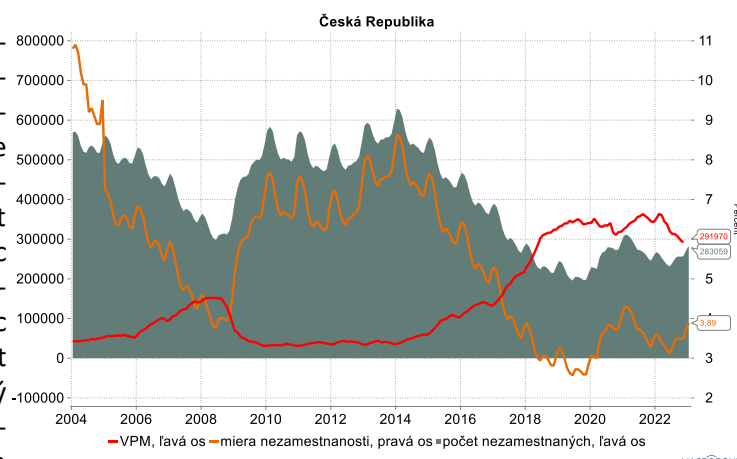
MACROBOND

Nezamestnanosť v ČR vzrástla

Miera nezamestnanosti **ČR** je podľa Eurostatu za december 2022 najnižšia v celej EÚ na úrovni **2,2%** pričom **priemer EÚ** je **6%**.

Prebytok voľných pracovných miest nad počtom nezamestnaných môžeme považovať za signál **prehrievania pracovného trhu**.

Januárový podiel nezamestnaných osôb v Českej republike medziročne vzrástol o 0,3 percentuálnych bodov na 3,9% a tesne tak zaostala za odhadmi, ktoré čakali 4%. Vzrástol aj celkový počet uchádzačov o zamestnanie o viac než 11 tisíc ako predchádzajúci mesiac a o takmer 16 tisíc viac v medziročnom porovnaní. Nárast na začiatku mesiaca je spôsobený prírastkom ľudí do evidencie, ktorým skončilo zamestnanie alebo dohoda na dobu určitú a taktiež časť živnostníkov prerušila svoje podnikanie. Nových uchádzačov pribudlo 49,7 tisíc a z evidencie odišlo 38,5 tisíc ľudí, z čoho 65,6% získalo prácu najmä v oblasti vzdelávania, maloobchodu a veľkoobchodu, verejnej správy či v zdravotníctve. Počet voľných pracovných miest poklesol na 283 tisíc. Z celkového počtu evidovaných uchádzačov tvorí 53% žien a priemerný vek nezamestnaných v januári 2023 je 43,2 rokov. Absolventov v evidencii

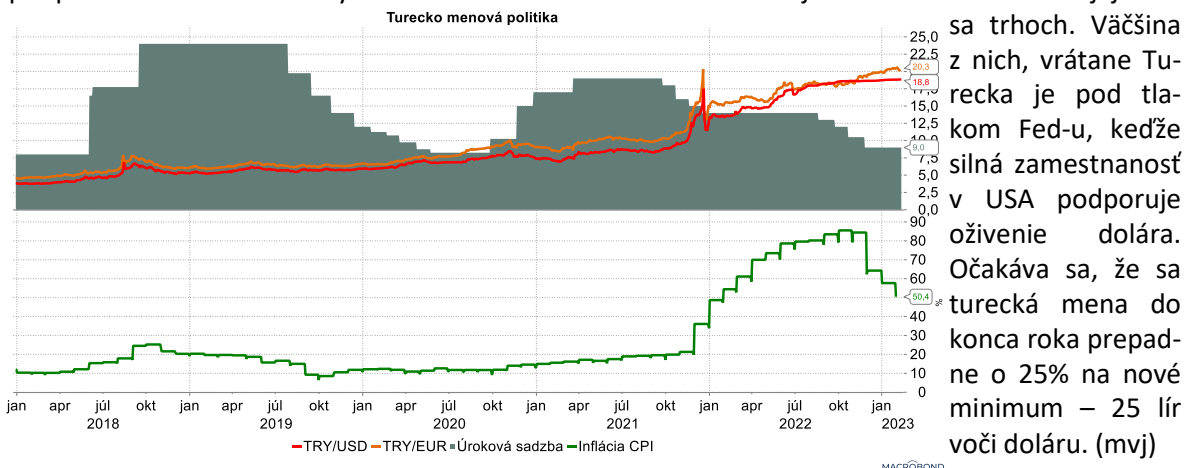
bolo ku koncu januára 8,4 tisíc. Veková štruktúra uchádzačov sa výrazne nemení a zmeny sú len minimálne. Mnohé české firmy stále hľadajú nových pracovníkov a zároveň plánujú plošný nárast miezd. Kladne hodnotia aj zastropovanie cien elektriny. V nasledujúcich mesiacoch by nezamestnanosť mohla stagnovať, prípadne mierne vzrásť, keďže sú neobsadené pracovné miesta na lyžiarskych a horských strediskách. S príchodom jari a rozbehnutím sezónnych prác by mohla nezamestnanosť začať klesať. (mvj)

Oslabená Turecká líra

Turecká líra vytvorila vo februári nové rekordné minimum 18,9 TRY/USD po zemetrasení v južnom Turecku a Sýrii, ako aj po rastúcom geopolitickom napätí medzi Washingtonom a Ankarou v súvislosti s obchodom medzi Ruskom a Tureckom. Turecký deficit zahraničného obchodu pritom dosiahol historicky najvyšších 109 mld. USD, čo v porovnaní s rokom 2021 predstavuje 137% nárast. Hodnota importov z Ruska sa zdvojnásobila a politika Erdogana na podporu vývozu s cieľom zmierniť dopady hospodárskej krízy sa podpísala na oslabení meny. Neistota v domá-

cej politike a menovej politike zasiahla trh aj pred májovými tureckými prezidentskými a parlamentnými voľbami, keďže krajina zápasila s prehľbujúcou sa ekonomickou krízou a rastúcou infláciou. Najnovšie údaje ukázali, že ročná inflácia v Turecku sa v januári znížila na 50,4%, ale zostala nad očakávaniami trhu, čo prispelo k obavám investorov. Turecká centrálna banka drží už druhý mesiac po sebe úrokovú mieru na 9%, čím signalizuje ukončenie cyklu znižovania sadzieb. Líra oproti doláru stratila viac ako 40% a v roku 2022 sa po 77% prepade v roku 2021 stala druhou najhoršou menou na rozvíjajúcich

Rast inflácie dosahoval 25-ročné **maximum** v októbri 2022 na úrovni **85,5%** zatiaľ čo TCB pokračovala v znižovaní úrokovej sadzby.

sa trhoch. Väčšina z nich, vrátane Turecka je pod tlakom Fed-u, keďže silná zamestnanosť v USA podporuje oživenie dolára. Očakáva sa, že sa turecká mena do konca roka prepadne o 25% na nové minimum – 25 lír voči doláru. (mvj)

Democracy Index 2022

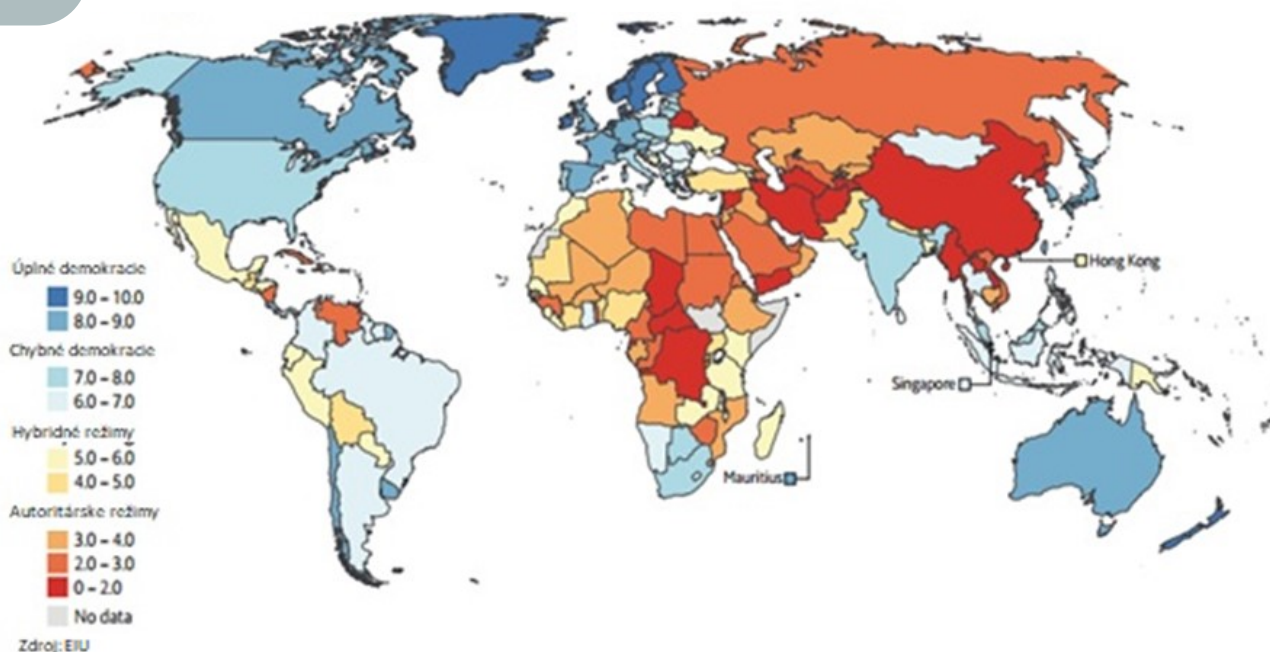
Index zoraďuje krajiny na základe piatich kategórií: volebný proces a pluralizmus, občianske slobody, fungovanie vlády, politická participácia a politická kultúra, podľa ktorých sa odzrkadľuje úroveň demokracie v krajine. Skóre sa potom skombinuje do celkového výsledku, pričom krajiny sú klasifikované buď ako úplné demokracie, chybné demokracie, hybridné režimy alebo autoritárske režimy. Takmer polovica svetovej populácie žije v demokracii nejakého druhu a len 8% žije v úplnej demokracii v porovnaní s 8,9% v roku 2015. Percentuálny pokles je spôsobený degradovaním USA z úplnej na chybnú demokraciu v roku 2016, kedy bol v prezidentských voľbách zvolený Donald Trump. Thajsko zaznamenalo najväčšie celkové medziročné zlepšenie v roku 2022 a zvýšilo svoje celkové skóre zo 6,04 na 6,67. Na prvom mieste medzi krajinami, ktoré v roku 2022 dosiahli najväčší ročný pokles bolo Rusko, ktorého index klesol o 0,96 bodu na 2,28 z 3,24 v roku 2021 a jeho globálne hodnotenie kleslo zo 124. miesta na 146. miesto, čo je v blízkosti spodnej časti celosvetového hodnotenia. Za najdemokratickejšiu krajinu sa podľa indexu považuje Nórsko s dosiahnutým skóre 9,81 a za ním nasleduje Nový Zéland, Island a Švédsko

a ďalšie najmä západoeurópske krajiny. Chvost rebríčka tvoria autoritárske režimy v Afganistane, Myanmar a Severnej Kórei. Slovensko sa nachádza v pásme chybné demokracie s indexom na úrovni 7,07 a umiestnením postúpilo o dve priečky nahor na 43. miesto z celkových 167. Odkedy sa začal index používať v roku 2006 ide o jeden z najhorších výsledkov, pričom sa stále drží v intervale od 7,1-7,35. Slabšie, no nie podpriemerné výsledky má v kategórii politická kultúra a participácia.

Index demokracie vplyva na ekonomiku prostredníctvom zahraničných investícií, cestovného ruchu a obchodu. Dobre fungujúca demokracia môže viesť aj k stabilnejšiemu a predvídateľnejšiemu politickému a ekonomickému prostrediu, čím sa zníži riziko pre investov. Na druhej strane krajiny s nízkym indexom demokracie môžu čeliť ekonomickým sankciám a obmedzeniam obchodu a investícií, čo bude mať negatívny vplyv na ich ekonomiky. Okrem toho krajiny so slabým indexom v kategóriách, ako je fungovanie vlády alebo politická účasť, môžu zaznamenať ekonomickú neefektívnosť, korupciu a zníženú zodpovednosť vlády. (mvj)

Viac ako **1/3** svetovej populácie žije pod **autoritárskym** režimom, pričom veľký podiel (20%) z nich je v **Číne a Rusku**

Mapa indexu demokracie 2022, zdroj: EIU

Dlh na kreditných kartách v USA

Nová štvrtročná analýza amerického trhu s úvermi od spoločnosti TransUnion prekvapila svojimi výsledkami. Zdá sa, že spotrebitelia sa s vysokou infláciou napriek a súčasne aj kvôli rastúcim sadzbám, vyrovnávajú pomocou úverov v rôznej forme. Dlhy na kreditných kartách spotrebiteľov v USA tak dosiahli na konci roka 2022 cez 930 miliárd dolárov, medziročne teda v štvrtom kvartáli vzrástol o 18,5%. Je pritom pravdepodobné, že dlh bude ďalej narastať, keďže finančné možnosti domácností sú stále vystavené veľkému tlaku. K vysokému nárastu zjavne mohla prispieť aj sezóna sviatkov, kedy bola zaznamenaná spotreba amerických spotrebiteľov napriek zložitejšej finančnej situácii vyššia ako v predchádzajúcom roku. Znepokojenie navyše začína vyvolávať rastúci trend úverových delikvencií, teda omeškaní splácania dlhu dlžníkom. Aj keď sa zatiaľ ich úroveň pohybuje na úrovni spred pandémie, s naďalej rastúcimi sadzbami sa môže situácia ľahko otočiť. Priemerný dlh na kreditnej karte sa pohybuje

na úrovni 5805 dolárov, pričom náklady na tento dlh stále narastajú a po poslednom zvýšení predstavujú zhruba 20% dlhu. V štvrtom kvartáli roku 2022 bolo otvorených 202 miliónov nových úverových účtov a celkový počet držaných kreditných kariet v krajine presahuje 518 miliónov. Zaujímavé je, že vysoký podiel na tomto čísle predstavuje najmladšia generácia dospelých, teda takzvaná generácia Z. Práve táto skupina môže pravdepodobne zvyšovať mieru delikvencií do budúcnosti, keďže sú viac náchylní na rast nákladov. Indikátor zdravia úverového trhu, ktorý táto spoločnosť zostavuje, medziročne poklesol v štvrtom kvartáli o 5 bodov, teda došlo jemnému k zhoršeniu. Indikátor sa snaží hodnotiť celkový stav trhu, teda pohyb dopytu, stav ponuky, nevyrovnané zostatky či platobné skóre. Jedným z dôvodov je práve narastajúca delikvencia, ktorá pred rokom bola na svojich minimách. Napriek tomu ostáva indikátor, aspoň zatiaľ, nad hodnotami dosahovanými na vrchole pandémie. (jh)

Úvery cez kreditné karty	4Q 2022	4Q 2021	4Q 2020	4Q 2019
Počet kreditných kariet (v mil. dolárov)	518,4	485,9	454,9	456,8
Delikvencie (90+ dní)	2,26%	1,48%	1,30%	2,19%
Celkové dlhy kreditných kariet (v mld. dolárov)	930	785	740	846
Priemerný dlh na dlžníka (dolárov)	5 805	5 127	5 103	5 818
Počet spotrebiteľov s účtom kreditnej karty (v mil. obyvateľov)	166	159,5	151,8	152,6

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

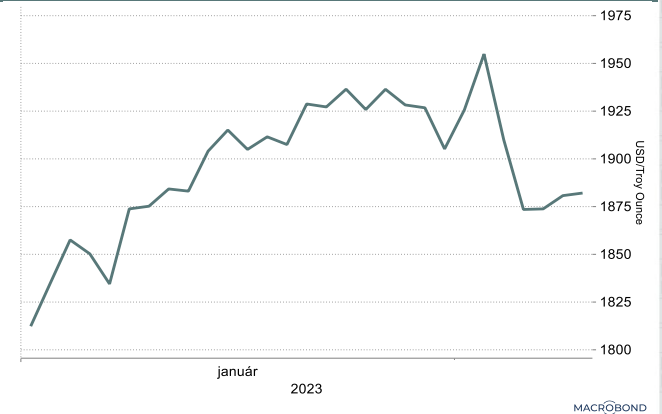
EUR/CZK

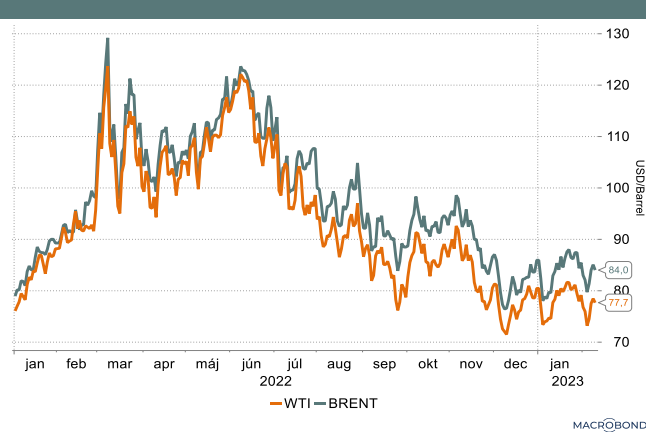
EUR/GBP

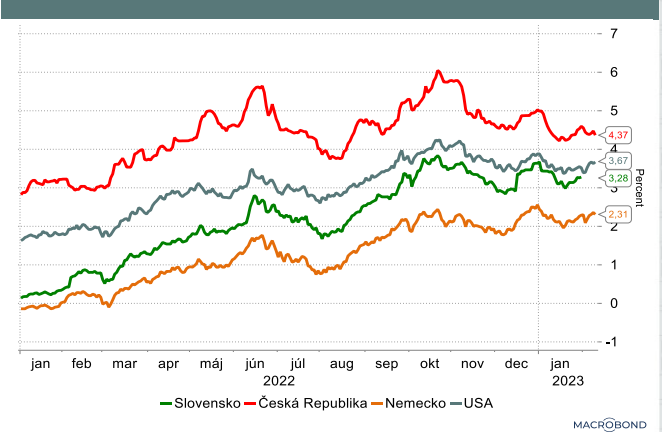
ZLATO

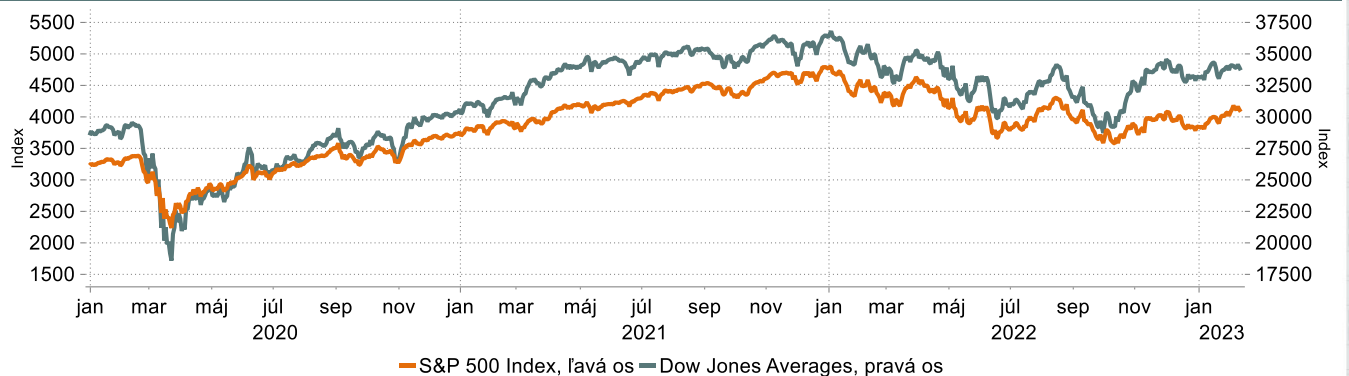
ROPA

10-ROČNÉ DLHOPISY

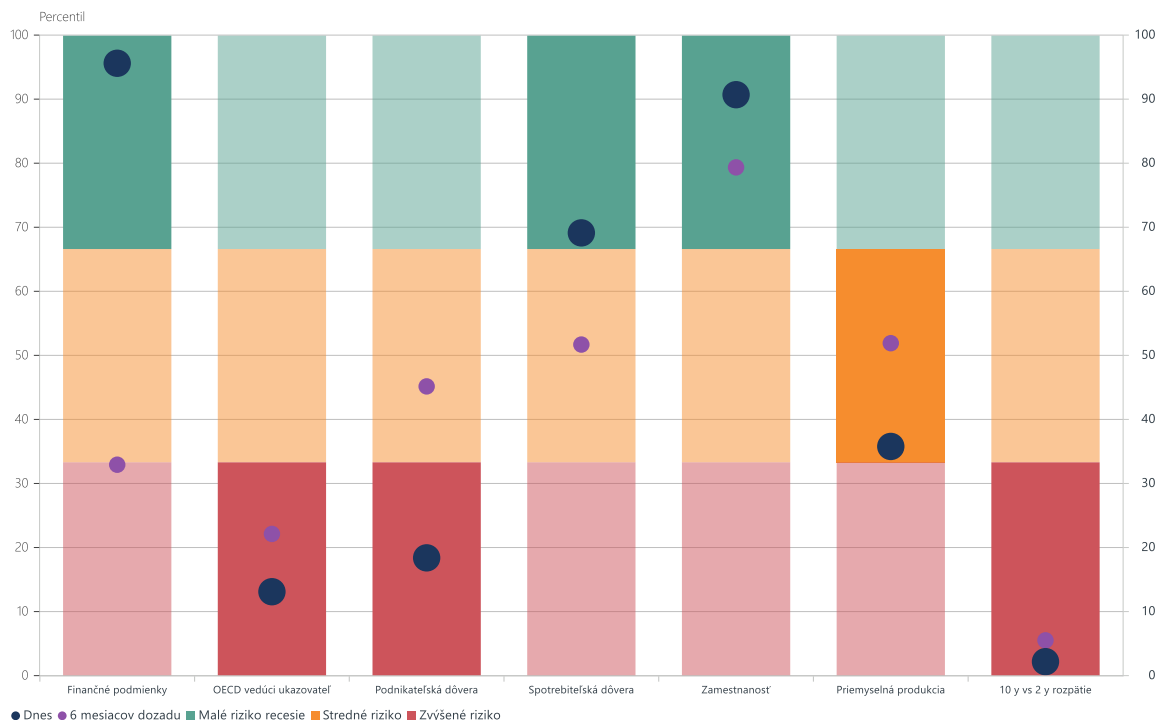

INDEXY

GRAF, KTORÝ NÁS ZAUJAL

Ekonomické ukazovatele USA

MACROBOND

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:

Jozef Prozbík

prozbik@bencont.sk

Nebesník Martin

nebesnik@bencont.sk

Bruchánik Rudolf

bruchanik@bencont.sk

Vražda Ján

vrazda@bencont.sk

Junior analytici:

Đurišková Petra

Maslan Martin

Vražda Martin

Huňorová Júlia

Lauko Zdenko

Vajdiarová Margita

Vajnorská 100/A

831 04 Bratislava

www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT